

Студ. К.А. Назарчук
Навук. кір. дацэнт А.А. Кірду
(кафедра беларускай філалогіі, БДТУ)

ЗАГАДКАВЫ ПАЛЁТ ЯЎГЕНІ ЯНІШЧЫЦ

У Беларусі існуе шмат славурых паэтаў, якія захапляюць мастацкім словам, але для мяне найбольш блізкай, зразумелай і натхняльнай з'яўляецца паэзія Яўгеніі Янішчыц, з якой упершыню я пазнаёмілася яшчэ ў школе на ўроку беларускай літаратуры.

Нарадзілася Я. Янішчыц 20 лістапада 1948 года ў вёсцы Рудка Пінскага раёна ў сям'і калгаснікаў. У 1955 годзе яна пайшла ў першы клас Рудкаўскай пачатковай школы, і ўжо ў 4 класе напісала свой першы верш, прысвечаны маці. У снежні 1962 года ў раённай газеце «Палеская праўда» з'явіліся першыя друкаваныя творы Жэні. У 1963 годзе, калі вучылася ў 9 класе Парэцкай сярэдняй школы, у яе з'явіўся першы рукапісны зборнік вершаў пад назвай «Першыя россыпы».

Пасля заканчэння Парэцкай школы Яўгенія паступіла на філалагічны факультэт БДУ. З 21 кастрычніка 1969 года амаль што ў кожным выпуску газеты «Беларускі ўніверсітэт» пачалі друкавацца вершы маладой паэтэсы.

Першы друкаваны зборнік «Снежныя грамніцы» з'явіўся, калі Яўгеніі было 22 гады. На студэнтку з палескай глыбінкі звярнулі ўвагу ды ўзялі апеку Ніл Гілевіч і Алег Лойка.

У 1971 годзе Яўгенію Янішчыц прынялі ў Саюз пісьменнікаў Беларусі. Яна выйшла замуж за беларускага паэта Сяргея Панізніка, тады ваеннага карэспандэнта. Праз год яна стала маці – нарадзіла сына Андрэя. Аднак асабістае жыццё Я. Янішчыц складвалася няўдала. Пасля разводу жыла адна, выхоўвала сына, сумленна несла грамадскія нагрузкі.

Творчая ж кар'ера, наадварот, складвалася паспяхова. Яна піша і друкуе вершы, сярод якіх славуты « Ты пакліч мяне,пазаві»:

*Ты пакліч мяне. Позаві.
Там заблудзімся ў хмельных травах.
Пачынаецца ўсё з любві,
Нават самая простая ява.*

Яўгенія Янішчыц была дэпутатам райсавета Савецкага раёна Мінска, з'яўлялася членам праўлення і прэзідыума Саюза Пісьменнікаў Беларусі. У 1978 годзе выходзіць зборнік «Ясельда», у

1980 годзе – «На беразе пляча», у 1983 годзе – «Пара любові і жалю», за якую ў 1986 годзе атрымала Дзяржаўную прэмію.

Радзіма, Беларусь, дзяцінства – вось тая крыніца, якія поўнілі лірыку Яўгеніі Янішчыц духоўнай энергіяй. У роздумах пра бацькоўскі край, лёс землякоў і аднавяскоўцаў, пра гераічнае мінулае і сучаснасць адчуваецца высокая чалавечая годнасць, павага да людзей.

Вершы Я. Янішчыц перакладзены на балгарскую, іспанскую, нямецкую, польскую, рускую, украінскую мовы. На словы паэтэсы кампазітары Р. Давыдаў, Ю. Семяняка, М. Юрко і інш. напісалі музыку.

25 лістапада 1988 года Яўгеніі Янішчыц не стала. Яе трагічная смерць па сёняшні дзень выклікае шмат пытанняў. Ёсць розныя версіі падзей, што адбыліся ў той дзень у Мінску ў нядаўна атрыманай трохпакаёвай кватэры на вуліцы Старажоўскай. Тым не менш, Яўгенія Янішчыц, ці “палеская ластаўка”, як называў яе Ніл Гілевіч, пакінула за свае імгненнае жыццё вялікую паэтычную спадчыну для Беларусі і стала адным з сімвалаў Палесся.

Дзякуючы паэзіі Яўгеніі Іосіфаўны Янішчыц я сама пачала складаць вершы. Напярэдадні свята Вялікай Перамогі мне б хацелася падзяліцца адным з іх.

Маладое пакаленне

*Маладое пакаленне,
Што ты ведаеш пра тое,
Як змагаліся з натхненнем
З гітлераўскім чужаком?*

*Як змагаўся прадзед разам
З прабабуляй у бліндажы:
З акупантам, фрыцам-гадам,
Каб цяпер шчасліва мы жылі?*

*Што яны прайшлі, як жылі,
Што прымушвала дзяцей
Партызаніць, каб не білі,
Не стралялі ў людзей?*

*Колькі спалена народу
У хлявах і лагерах,
Колькі верыла ў свабоду,
А загінула ў пнях!*

*Маладое пакаленне!
Ты павінна адчуваць
Гонар і задавальненне –
Гэту памяць у сэрцы маць.*

*Пра далёкі сорак пяты
Помні і заўсёды знай!
Здраднікі і акупанты
Не забудуць гэты май!*